

УДК 378.4

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ В ШКІЛЬНУ ПРАКТИКУ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Зайцева Т.В.

Херсонський державний університет

Мета статті – обґрунтувати можливість організувати роботу учнів зі створення «комплексного наскрізного проекту» при вивченні навчального матеріалу з шкільного предмету інформатика протягом цілого року. Навчальний проект передбачає практичний дослідницький підхід до пошуку творчих рішень для нагальних потреб реального життя. Учні крок за кроком опановують не тільки навчальний матеріал, але й знаходять шляхи практичного використання комп'ютерних інформаційних технологій.

Ключові слова: *учбовий проект, профорієнтація, інформаційні технології.*

Постановка проблеми

Система освіти сьогодні повинна забезпечити для учнів можливість отримати таку якість знань, яка допоможе їм стати в майбутньому освіченими та успішними людьми. Проектні технології спрямовані на стимулювання інтересу учнів до нових знань, розвиток дитини через розв'язання проблем. Спрямованість сучасної освіти на профільне навчання робить знання і застосування методу проектів надзвичайно актуальним.

Метод проектів є одним із активних методів проведення занять (Е.Полат[4], Г.Науменко [7], Н.Краля [9], І.Сергєєв [10], Н.Морзе), який передбачає обґрунтоване поєднання з різними методами, формами і засобами навчання.

В основу методу проектів покладена ідея, що складає суть поняття «проект», його прагматична спрямованість на результат. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчити дітей самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи для цієї мети знання з різних областей, здатність прогнозувати результати і можливі наслідки інших варіантів рішення, вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Метод проектів завжди орієнтований на самостійну творчу діяльність учнів, на розвиток критичного мислення та вміння самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі [3].

Багато українських шкіл долучилися до цього процесу, є чимало позитивних відгуків з боку вчителів та учнів. Учителі свідчать, що учнівські навчальні проекти демонструють більш глибоке розуміння предмету порівняно з традиційними завданнями, підвищилась мотивація до навчання, оволодіння навичками активного спілкування, глибоке творче мислення та вміння працювати в команді, презентувати свої результати тощо.

Учителі-новатори залучають дітей до проектної діяльності при вивченні багатьох шкільних предметів. Такий предмет як інформатика в цьому списку не виключення, а швидше за все лідер серед навчальних предметів, із яких учні активно беруть участь у проектній діяльності.

Мета статті – обґрунтувати можливість організувати роботу учнів зі створення «комплексного наскрізного проекту» при вивченні навчального матеріалу з шкільного предмету інформатика на протязі цілого року. Навчальний проект передбачає практичний дослідницький підхід до пошуку творчих рішень для нагальних потреб реального життя. Учні крок за кроком опановують не тільки навчальний матеріал, але й знаходять шляхи практичного використання комп'ютерних інформаційних технологій. При цьому вирішується не тільки навчальна задача, але піднімається на якісно новий рівень практичне значення отриманих знань і проводиться постійна профорієнтаційна робота.

Виклад основного матеріалу.

Наприклад, цікавим виявився для учнів напрямок проектної діяльності «Комп'ютерні технології для підприємництва». Робота над такими проектами формує такі якості, уміння та навички учнів, які забезпечують:

- розуміння потенціалу інформаційних технологій для застосування їх у практичній діяльності;
- вміння самостійно набувати необхідні знання, застосовувати їх для розв'язування нагальних практичних та життєвих проблем;
- гнучко адаптуватися в життєвих умовах, передбачати труднощі та шляхи їх раціонального вирішення;
- висувати гіпотези, перевіряти та доводити їх, формулювати аргументовані висновки, презентувати власні нароби;
- збирати необхідні дані, оброблювати, аналізувати їх, представляти в раціональній формі;
- працювати в творчих групах або колективах.

Учитель пропонує учням легенду: уявити себе майбутніми директорами, менеджерами, співробітниками фірм різнопланових напрямків роботи (юриспруденція, торгівля, лікарня та ін.). Вивчити досвід діловиробництва та документообігу в цій сфері та підготувати пакет документів, які необхідні для функціонування фірми, використовуючи ті інформаційні технології, з якими вони будуть знайомитися на протязі навчального року.

Завдання учнів – запропонувати шаблони документів, при створенні яких вони будуть використовувати графічні, текстові редактори, електронні таблиці, бази даних, презентації, веб-сайти, відеоролики та ін. Завдання вчителя – адаптувати програму проектної діяльності до державних освітніх стандартів та навчальних програм та спрямувати діяльність учнів на здобуття конкретних рішень поставленої проблеми.

Наприклад, група учнів може вибрати наступний напрямок роботи над проектом: відкривається оптова база, яка буде займатися дистрибуцією продуктів в межах регіону. Її завдання – розповсюдження продуктів по торговельних точках області за схемою: товар потрапляє на склад фірми від постачальників, а новостворена фірма намагається заповнити цим товаром ринок області, створюючи конкуренцію іншим торговим представництвам, які розповсюджують аналогічну продукцію.

Для ведення діловиробництва потрібно:

1. У текстовому редакторі Microsoft Word розробити (мал. 1):
  - анкету для людини, яка хоче влаштуватися працювати торговим агентом, менеджером, оператором, продавцем, бухгалтером, експедитором, диспетчером, завідуючим складом, супервайзером і т. д.
  - договір про співробітництво з клієнтами та партнерами (постачальниками);
  - прайс-листи;
  - шаблони заяв для прийняття на роботу;
  - шаблони для факсів, резюме;
  - шаблони заяв для відпуски, відрядження;
  - кодекс честі фірми;
  - правила для працівників фірми.
2. В електронних таблицях Microsoft Excel розробити:
  - книгу, за допомогою якої буде нараховуватись заробітна плата працівникам (залежно від форми оплати);
  - відрахування до пенсійного фонду, фонду зайнятості;
  - нарахування премій, відпускних.

За допомогою Microsoft Access створити базу даних, яка містить інформацію про поставки товарів покупцям і фактичним відвантаженням товарів відповідно до плану поставок. Така база даних повинна забезпечити підготовку, зберігання й перегляд даних по договорах з

Шляхи впровадження в шкільну практику проектної діяльності

покупцями, аналіз виконання договірних зобов'язань на поставку по строках і об'єктах (мал. 2).

**Договір про співробітництво з клієнтами та партнерами
(постачальниками)**

Договор №1

Исполнитель:
г.Херсон ДОГОВОР SAMDN470007005666
именуемая далее поставщик, в лице Предсе
Робертовича, с одной

именуемый в дальнейшем "КЛИЕНТ", дей
волеизъявления, с другой стороны, заключил

1. Данные средства должны поступить
дней с даты подписания договора обеими ст
на счет оговоренной суммы денежных сре
считается расторгнутым и прекращает сво
после вноса суммы в сроки не входит.

2. КЛИЕНТ имеет право увеличивать размер

Анкета

1) прізвище, ім'я та по батькові _____,

2) місце народження _____,

3) дата народження _____, стать _____,

4) одружений (на) не одружений (на)

5) прописаний за адресою _____,

6) за освітою _____

який учбовий заклад закінчив?

7) попереднє місце роботи _____

8) бажана заробітна плата _____

торговий агент водій _____

менеджер експедит _____

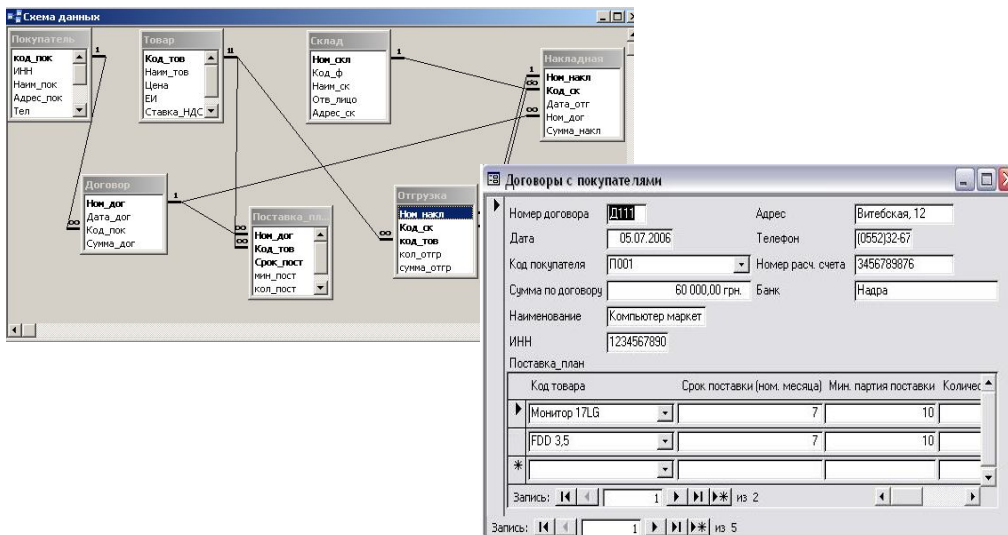
Прайс-листи

**ЧП. Милано
21-34-67**

ТМ. Жасмин

№ п/п	Наименование	Вес фасовки	Кол-во единиц	Цена
1	Горчица	50		0,55
2	Горчица	100		0,94
3	Горчица	250		2,20
4	Квас 250гр.с	250		1,32
5	Желатин Юг.	10		0,00

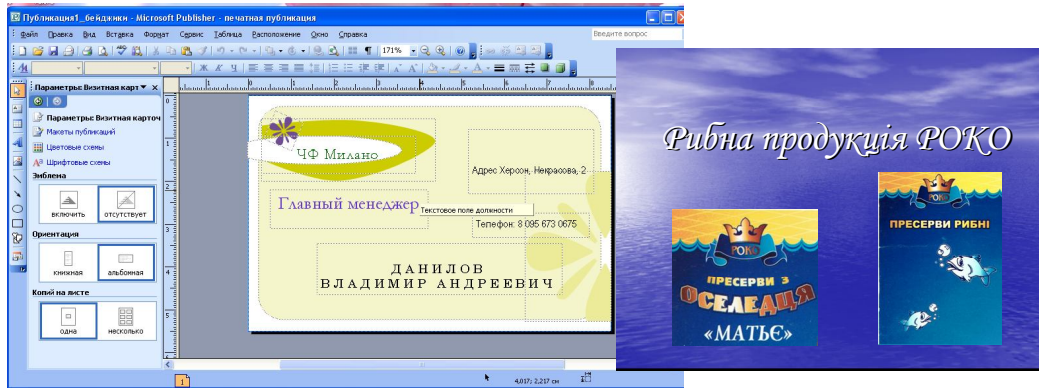
Мал. 1. Шаблини текстових документів

Мал. 2. Схема бази даних та форма для роботи з клієнтами

3. У графічному редакторі розробити:
  - емблему фірми;
  - візитки;
  - бейджики;
  - схему, за якою працює фірма.
4. У Power Point створити:

- презентацію для урочистого відкриття фірми .
  - тест для кандидата на посаду оператора ПК.
5. У Windows Movie Maker створити рекламний ролик для біглого рядка у громадському транспорті (мал.3).
6. У Microsoft Publisher або за допомогою мови тегів HTML розробити веб-сайт, який не тільки анонсує роботу даної фірми, але й організує роботу інтернет-магазину (мал.3).

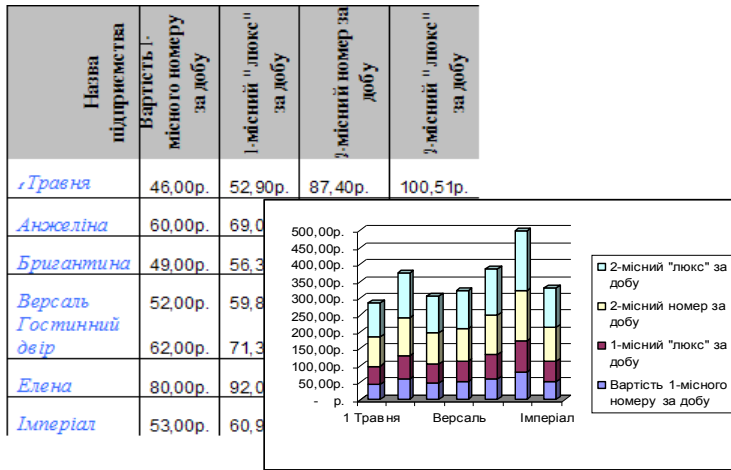
Мал. 3. Ескіз візитки та кадр рекламного ролику

У ході роботи над проектами у учнів формується інформаційна компетентність, яка є сукупністю трьох компонент: інформаційної компоненти (здатність ефективної роботи з інформацією у різних формах її представлення); комп'ютерної або комп'ютерно-технологічної компоненти (уміння та навички щодо роботи з сучасними комп'ютерними засобами та програмним забезпеченням) та компоненти застосування (здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій до роботи з інформацією та розв'язання практичних задач, з якими учні будуть стикатися у своїй майбутній професійній діяльності).

Іншим, не менш цікавим напрямком проектної діяльності учнів є «Історична спадщина рідного краю».

Легенда проекту: потрібно створити путівник для гостей нашого міста, зацікавити їх його історією, архітектурою тощо.

1. У текстовому редакторі Microsoft Word розробити:
  - «цікавинки» з історії створення міста Херсона;
  - статтю про історію створення міста, біографії історичних особистостей нашого міста або селища.
  - розробити план Херсонського укріплення, список історичних архітектурних пам'ятників, що залишилися до сьогодні.
2. Діючий герб міста втратив свою актуальність багато років назад. Учням пропонується створити герб, щоб відповідав теперішньому стану міста та області, характеризував діяльність всього регіону.
3. В електронних таблицях Microsoft Excel (мал.4):
  - розробити документ, який містить порівняльну характеристику вартості проживання в готелях міста з розрахунком щорічної інфляції 15%.
  - побудувати діаграму, яка б показувала залежність цін від класу номеру та готелю.
4. За допомогою Microsoft Access створити базу даних готелів та руху маршруток міста. Зробити запити, які б допомогли гостям обрати потрібний номер маршруту за вулицею на якій вони знаходяться і вулицею, куди їм потрібно потрапити. База даних повинна надавати інформацію про готелі окремо для кожного заданого району міста та порівняльну вартість проживання (мал.5).

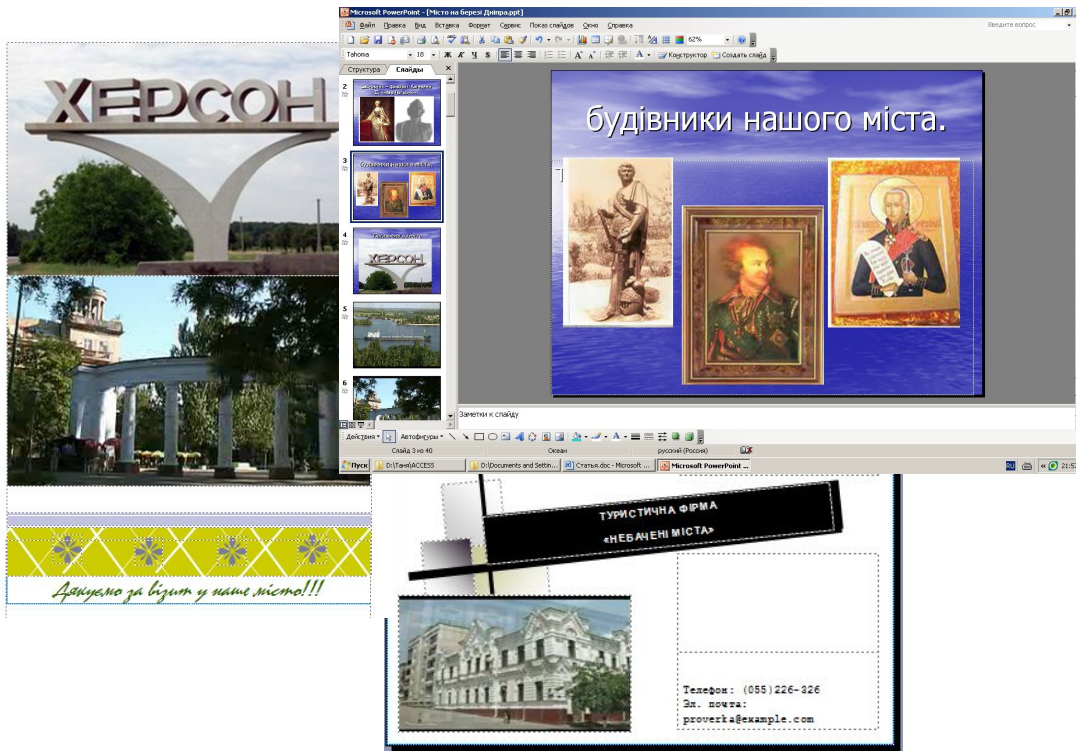
Мал. 4. Фрагмент книги та діаграми

Назва підприємства	додатково	Телефон	Адреса	Район міста	Клас
1 Травня	ресторано-гостиний компл	49.54.41 м.	Херсон, вул. Ленина, 26	Центр	**
Анжеліна	гостиниця	26.62.75 м.	Херсон, пл. Привокзальна, 1	Центр	***
Бригантина	гостиничний комплекс	27.37.31 м.	Херсон, вул. Патона, 4	Острів	***
Версаль	гостиниця	51.74.20 м.	Херсон, вул. Кримська, 93	ХБК	***
Гостинний двір	гостиниця	41.02.65 м.	Херсон, Миколаївське шоссе, 4 км		***
Елена	гостиниця	45.48.70 м.	Херсон, вул. провул. Козацький, 21а	Центр	***
Імперіал	готель	44.27.07 м.	Херсон, вул. Ломоносова, 55	Життоселище	**

Мал. 5. Об'єкти бази даних

- У програмі Power Point створити презентацію про рідний край та його туристичні пам'ятки (мал.6).
- У Windows Movie Maker створити рекламний ролик про Асканію-Нова для участі у конкурсі заповідних місць країни (мал.6).
- У Microsoft Publisher або за допомогою мови тегів HTML розробити сайт, візитки, листівки, оголошення, які стосуються краєвидів, історичних пам'ятників та туристичних послуг.

Мал. 6. Фрагменти презентації та рекламного ролику

Останній етап роботи обов'язково повинен завершуватися презентацією отриманих результатів, самоаналізом, аналізом результатів учнями та педагогами, порівнянням того, що було задумано, з тим, що отримали.

Для прикладу нижче наводиться таблиця оцінювання результатів проектної діяльності.

Таблиця 1.

Рейтингова оцінка проекту

Етапи роботи	Критерії оцінювання	Бали		
		Самооцінка	Оцінка консультанта проекту	Загальна оцінка комісії з захисту проекту
Оцінка роботи над проектом	Складність теми (наприклад, профіль роботи фірми)			
	Актуальність та новизна запропонованих шаблонів документів			
	Обсяг розробок та кількість запропонованих рішень			
	Практична цінність			
	Рівень самостійної роботи учнів			
	Якість оформлення доповіді та презентації до захисту			
	Зовнішня оцінка (відгук, рецензія спеціалістів з даного профілю)			

Оцінка захисту (презентації)	Якість захисту результатів (оригінальність представлення)			
	Прояв глибини та широти представлення з даної теми			
	Володіння інформаційними технологіями			
	Відповіді на питання при захисті			

Висновки та напрямки подальших досліджень

Найбільш ефективно інформаційна компетентність учнів формується при сумісному виконанні трьох умов: проблемного навчання, використання мультимедійних технологій і методу проектів.

Метод учбових проектів дозволяє внести до сучасної технології навчання два істотних доповнення – зміна у функції знань і способів організації процесу їх засвоєння. Процес засвоєння знань перестає носити характер рутинного заучування і організовується в різноманітні форми пошукової, проектної, розумової діяльності як продуктивний творчий процес. Основою учбового проектування стає засвоєння як знань, так і способів самого засвоєння, розвиток пізнавального та творчого потенціалу учнів. Цей метод відкидає процес придбання знання ради знань і уміння ради умінь.

Наступна істотна риса методу учбових проектів – рішуче висунення на перший план соціальною природою будь-якого вчення і розвитку особистості, з чим пов'язана орієнтація на групові форми роботи, на різноманіття форм взаємодії і спілкування учнів. Метод проектів вимагає від вчителя високої майстерності, уміння одночасно організовувати і направляти різні види діяльності дітей, досконало володіти проектною технологією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України “Про вищу освіту” / Кабінет Міністрів України. – К., 2002. – 54с.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. - Затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000 р.- К.: НТУ “КПІ”, 2000.- 12 с. (Нормативні правові документи).
3. Intel® Навчання для майбутнього. – К.: Видавництво «Нора-прінт», 2005.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А.Е. Петров; Под ред. Е.С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 272 с.
5. Савченко Л.В. Стан та результати впровадження міжнародної освітньої програми Intel «Навчання для майбутнього» в Україні в 2004-2010 роках (станом на 01.06.2010р.). // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2010. - №6(86).- С.6-10.
6. Зайцева Т.В. Укрупнение и модульность дисциплин в преподавании информатики в Херсонском государственном университете / Татьяна Зайцева // Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики: Збірник наукових праць. Випуск VII: В 3-х томах. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НметАУ. - 2008. – Т.3: Теорія та методика навчання інформатики. – С. 173-176.
7. Науменко Г.Г. Підготовка вчителя в умовах застосування ІКТ / Г.Г. Науменко, О.М. Науменко // Комп'ютер у школі та сім'ї.- 2008. - №8. - С.6-10.
8. Ракута В.М. Проблеми інформатизації шкільної освіти/ В.М. Ракута // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2008. - № 4. - С. 3-6.
9. Краля Н.А. Метод учебных проектов как средство активизации учебной деятельности учащихся: Учебно-методическое пособие / Под ред. Ю.П. Дубенского. – Омск: Изд-во ОмГУ, 2005. – 59 с.
10. Сергеев И.С. Как организовать проектную деятельность учащихся: Практическое пособие для работников общеобразовательных учреждений. – М.: Аркти, 2004. – 250с.